

Försvarsmaktens budgetunderlag för 2018 med särskilda redovisningar

1. INLEDNING	2
1.1. ÖVERBEFÄLHAVARENS INRIKTNING	2
1.2. AKTUELLT PLANERINGSLÄGE	3
2. ORGANISATION	6
3. FÖRSLAG TILL VERKSAMHET PER VERKSAMHETSGREN I PERIODEN 2018-2020	7
3.1. VERKSAMHETSGREN 1 – INSATSER.....	7
3.2. VERKSAMHETSGREN 2 – UPPBYGGNAD AV INSATSORGANISATIONEN OCH BEREDSKAP.....	10
3.3. VERKSAMHETSGREN 3 – UTVECKLING	12
3.4. VERKSAMHETSGREN 4 – ÖVRIG DIMENSIONERANDE VERKSAMHET	13
3.5. VERKSAMHETSGREN 5 – FREDSFÄRMJANDE VERKSAMHET M.M.	13
3.6. VERKSAMHETSGREN 6 – STÖD TILL SAMHÄLLET.....	14
4. REDOVISNINGAR ENLIGT REGLERINGSBREV OCH REGERINGSBESLUT	15
4.1. FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPER	15
4.2. ÖKAD KRIGSDUGLIGHET.....	16
4.3. HÖJD TILLGÄNGLIGHET JAS 39	16
4.4. MILITÄR GRUNDUTBILDNING OCH UTBILDNINGSVOLYMER	17
4.5. INVESTERINGSPLANER OCH MATERIELFRAMSTÄLLAN	17
4.6. FÖRDELNING MELLAN ANSLAG	18
4.7. FÖRDELNING AV MATERIEL.....	18
4.8. UPPFÖLJNING AV DET FÖRSVARSPOLITISKA INRIKTNINGSBESLUTET.....	19
4.9. FÖRBANDSRESERVEN	19
4.10. BEHOV AV PERSONAL	20
4.11. ÖVNINGSVERKSAMHET.....	20
5. FÖRSLAG TILL FINANSIERING	20
5.1. FINANSIELLA RISKER OCH PRISOMRÄKNING	20
5.2. ÖVERVÄGANDEN KRING ANSLAGSFÖRDELNING.....	22
5.3. FÖRSLAG TILL ANSLAGSFÖRDELNING.....	22
5.4. LÅNERAM FÖR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	23
5.5. AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER	24
5.6. RÄNTEKONTOKREDIT, ANSLAGSKREDIT OCH ANSLAGSSPARANDE	25
5.7. BEMYNDIGANDERAMAR	26

1. Inledning

1.1. Överbefälhavarens inriktning

Drygt ett år in i den försvarspolitiska inriktningsperioden pågår ett intensivt arbete med att realisera fattade beslut. Försvarsmakten har tagit viktiga steg i arbetet med att öka tillgänglighet, beredskap och krigsduglighet i krigsförbanden. Ett större antal beredskapskontroller och flera nationella och internationella övningar har genomförts inom respektive stridskraft och på operativ nivå, liksom behovsanpassade repetitionsutbildningar med pliktinkallad personal. De senare har visat att det går snabbt att höja nivån och återta förmåga också under en kort utbildningsperiod. Försvarsmakten når ännu inte rekryteringsmålen, men andelen rekryter som fullföljer den nya grundutbildningen har ökat. Det innebär att fler kan krigsplaceras med rätt utbildning.

Samarbetet med andra myndigheter har stärkts, framför allt med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i arbetet med grundsynen för ett nytt totalförsvarskoncept. Antalet nationella insatser har ökat och Försvarsmakten har upprätthållit beredskap och genomfört insatser till stöd för samhället. Ett nationellt fokus innebär dock inte att betydelsen av internationella insatser minskar utan Sveriges deltagande i operationerna i exempelvis Mali, Irak och Afghanistan har utgjort viktiga bidrag i en allt svårare insatsmiljö.

Försvarsmakten har de senaste åren prioriterat ökad tillgänglighet, beredskap och krigsduglighet i befintliga förband och större beslut om förändring har fått skjutas på framtiden. Att bygga hållbar militär förmåga tar dock tid och kräver långsiktighet. Om det på längre sikt inte finns förutsättningar att vidmakthålla och utveckla det som genomförs idag riskeras dagens arbete delvis att gå förlorat.

Därutöver finns även flera förväntade beslut med stor strategisk betydelse för Försvarsmakten, bland annat i form av nya inriktningar för en mer flexibel personalförsörjning samt en mer sammanhållen logistikkedja. Detta är fundament för den operativa effekten och de förslag som respektive utredare presenterat skulle förbättra möjligheterna att bemanna och understödja krigsförbanden på bästa sätt, men det kommer att kräva arbete och resurser i genomförandet.

Med den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde måste den svenska totalförsvarsförmågan stärkas och utvecklas. Krigsförbandens operativa förmåga ska ökas för att kunna verka avhållande samt möta hot och angrepp i alla former. Dimensionerande för våra krigsförband ska vara att möta ett väpnat angrepp från en kvalificerad motståndare.

För att verka avhållande mot angrepp på Sverige och Sveriges integritet, ska Försvarsmakten på egen hand och tillsammans med andra utveckla, upprätthålla och uppvisa en trovärdig och tillgänglig militär förmåga i vår region. Tillsammans med övriga totalförsvarsaktörer ska Försvarsmakten bidra till tröskeleffekt i enlighet med den svenska säkerhetspolitiken.

Tillgång till rätt antal individer med rätt kompetens är en förutsättning för operativ förmåga och Försvarsmaktens personal ska verka i en jämlik och jämställd organisation. Den operativa

effekten ökas genom tillväxt av hela krigsförband före samtidig tillväxt på bredden. Uppfyllnad av mängdmateriel ska prioriteras. Beredskapskontroller och beredskapsövningar ska genomföras. Försvarsmaktens operativa logistikbehov ska tydliggöras och kravställas mot stödmyndigheter. Praktiska förberedelser ska genomföras för att fördjupa samarbetet med andra nationer och organisationer i närområdet och i Sverige och bland annat omfatta värdlandsstöd.

1.2. Aktuellt planeringsläge

1.2.1. Omvärldsutveckling och dess konsekvenser för Försvarsmakten

Samtidigt med detta budgetunderlag lämnar Försvarsmakten underlag inför nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut avseende omvärldsutvecklingen fram till 2025.¹

Det säkerhetspolitiska läget präglas av stor osäkerhet och instabilitet, samt av att utvecklingen är svårbedömd. Väpnad konflikt som konsekvens av över- respektive underskattning, feltolkning, misstag och missförstånd utgör en reell risk. Detta gäller även i vårt närområde.

Sedan det senaste försvarspolitiska inriktningsbeslutet har osäkerheterna ökat, inte minst genom flera utvecklingar inom västvärlden. Osäkerheter kring USA:s utrikes- och säkerhetspolitik, Storbritanniens förestående utträde ur EU, utmaningar för sammanhållningen inom EU och Nato, samt politiska förändringar i riktning mot ökad nationalism och protektionism, är alla faktorer som bidrar till denna osäkerhet.

Det finns en fortsatt tonvikt på gemensamma säkerhetslösningar i Europa, bland annat genom EU och Nato, men dessa riskerar att påverkas av en försvagning av internationella institutioner. Både den transatlantiska länken och de amerikansk-ryska relationerna är av avgörande betydelse för att ge förutsättningarna för Europas säkerhet och stabilitet. Båda är idag föremål för osäkerheter.

Försvarsutgifterna ökar åter i Europa, då fler länder strävar efter att uppfylla eller närma sig Natos målsättning om att försvarsutgifterna ska uppgå till minst två procent av BNP och att länder som ligger lägre än så ska uppnå tvåprocentmålet senast 2024. Ökningen har dock hittills skett långsamt och från en låg nivå.

Sveriges närområde karaktäriseras av ökad utplacering av militära styrkor och ökad militär aktivitet. Detta innebär ökad risk för militära incidenter och konfrontation som kan leda till eskalation. Läget i Sveriges närområde har förändrats och försämrats, bland annat till följd av konflikten i Ukraina, den illegala annekteringen av Krim och annat agerande från Rysslands sida. Det går att identifiera fem faktorer som medför omfattande påverkan på den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde, och därmed konsekvenser för Sverige och Försvarsmakten:

- Sänkt rysk tröskel för användandet av militärt våld.
- En pågående ökning av den ryska militära förmågan

¹ Underlag inför nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut, FM2017-4264:1.

- Ökad militär verksamhet i Östersjöområdet.
- Ökad militärstrategisk betydelse av Sveriges närområde.
- Ökade osäkerheter inom västvärlden.

I händelse av en konflikt i närområdet bedöms Sverige i första hand bli utsatt för en kombination av politiska, diplomatiska och ekonomiska påtryckningar samt påverkansoperationer, cyberoperationer och annat gråzonstypiskt utövande, där också vissa militära maktmedel kan utgöra en komponent. Sverige blir oundvikligen påverkat om en väpnad konflikt uppstår i Östersjöområdet, och såväl militära som civila mål kommer att påverkas. Det går därför inte att utesluta en försämrad säkerhetspolitisk situation där Sverige som en del i en större konflikt kan komma att utsättas för väpnat angrepp.

Den försämrade situationen i vårt närområde ställer ökade krav på krigsförbandens tillgänglighet, duglighet och förmågan att möta väpnat angrepp, vilket ska vara styrande vid utformning och dimensionering av Försvarsmakten. Den ökade förekomsten av olika militära förmågor i närområdet, inte minst precisionsvapen och långräckviddiga vapensystem, måste beaktas i utvecklingen av Försvarsmakten varvid bl.a. beroendet av ett fåtal system eller fasta objekt bör undvikas. Cyberangrepp och påverkansoperationer medför vidare att Försvarsmakten, inom sitt ansvarsområde, måste bidra till Sveriges förmåga att möta dessa hot.

Rysslands pågående militära förmågeökning medför ett behov av en fortsatt stärkt svensk försvarsförmåga, för att säkerställa en tillräcklig tröskeeffekt och verka stabiliserande i närområdet.

1.2.2. Utveckling av operativ förmåga

Försvarsmaktens förmåga är fortsatt under utveckling och flera steg har tagits i positiv riktning. Dock finns begränsningar, särskilt vid händelseutvecklingar som kan uppstå i ett försämrat omvärldsläge och vid högre konfliktnivåer. Med nuvarande beredskap, som har anpassats för att möta det förändrade läget i närområdet, följer ett ökat behov av tillgänglighet på materiel och personal samt av analys och planering sett i relation till tidigare omvärldsläge.

Tillgänglighet och beredskap på kort sikt, samt det nationella försvaret, har vid avvägning inför årets planering varit grund för Försvarsmaktens prioriteringar och förändringar. Inom de ekonomiska ramarna är det prioriterat att stärka den operativa förmågan och höja krigsdugligheten fram till och med 2020 samtidigt som flexibilitet inför olika framtida beslut eller inriktningar bibehålls genom att nuvarande förmågebredd vidmakthålls. En viktig del i planeringen är genomförandet av de åtgärder som föranleds av inriktningsbeslutet avseende tillförsel av 10,2 miljarder kronor till försvarsområdet.

Försvarsmakten kan dock konstatera att bland annat prisförändringar och begränsningar i produktionskapacitet, som ligger helt eller delvis utom Försvarsmaktens kontroll, påverkar planerad förmågetillväxt. Störst påverkan blir det i perioden efter 2020 men effekt märks även i perioden fram till och med 2020 där exempelvis enskilda krigsförbands krigsduglighet kan påverkas. Försvarsmakten analyserar inom perspektivstudien vilka åtgärder som krävs för att

vidmakthålla och utöka nuvarande operativa förmåga och förutsätter att delar av dessa åtgärder omhändertas i den utredning som nu är tillsatt avseende långsiktiga materiella behov.² För de effekter som uppstår i perioden till och med 2020 sker kontinuerlig analys och avdömning i syfte att minimera konsekvenserna för den samlade operativa förmågan.

Personalplanering bygger på långa ledtider. De främsta utmaningarna ligger i försörjningen med tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän, försörjningen med officerare samt att öka andelen kvinnor i militära befattningar. En ny sammanhållen grundutbildning utvecklar och förstärker nuvarande personalförsörjningssystem både i närtid och på sikt efter 2020.

Målet är att Försvarsmaktens krigsförband ska vara personellt uppfyllda och övade 2020.³ Detta förutsätter att såväl anställda, hemvärnsmän och frivilligpersonal som totalförsvarspliktiga är krigsplacerade i Totalförsvarets rekryteringsmyndighets personalredovisningssystem. Försvarsmakten arbetar därutöver med skapande av förbands-, mobiliserings- och personalreserver bestående av framförallt totalförsvarspliktig personal. Detta sker utan att produktionen särskilt utökas för detta ändamål.

Planeringen bygger på antaganden vilka resulterar i risker relaterade till planens genomförande. I det fall planeringen inte kan genomföras på avsett sätt finns potentiella begränsningar i Försvarsmaktens förmåga att lösa myndighetens uppgifter. I översiktliga termer kan riskerna grupperas i följande kategorier:

- Risker relaterade till ekonomi baserade exempelvis på antaganden om index för prisomräkningar och ränteutveckling samt antaganden om olika former av prisutveckling.
- Risker relaterade till personalområdet baserade på exempelvis utfall av rekrytering, nyttjande av utbildningsplatser och möjlighet att bemanna i antagen takt.
- Risker relaterade till materielområdet baserade på exempelvis antaganden om materiels leveranstakt, eventuella framtida exportaffärer och framtida materielsystem.

Försvarsmakten fortsätter utveckla cyberförsvarsförmåga omfattande såväl aktiv förmåga som försvarsförmåga och bygger på en utvecklad underrättelseförmåga. Den aktiva förmågan utvecklas successivt.

Betänkandet *En robust personalförsörjning av det militära försvaret*⁴ har remissbehandlats under inledningen av 2017. Försvarsmakten avvaktar regeringens ställningstagande i frågan och resultatet av betänkandet, med en eventuell ökad militär grundutbildning från 2020, är därmed inte finansierat i Försvarsmaktens planering.

² Kommittédirektiv Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov, Dir 2016:110, beslutat 2016-12-14.

³ Med personellt uppfyllda avses krigsplaceringsläget, det vill säga även innefattande totalförsvarspliktiga. En med anställd eller avtal personellt uppfyllt organisation ligger bortom 2020.

⁴ SOU 2016:63.

Under december redovisades betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap*⁵. Betänkandet remissbehandlas under första kvartalet 2017 och har därmed inte utgjort grund för eller inarbetats i Försvarsmaktens planering.

Under december 2017 redovisades betänkandet *Forskning och utveckling på försvarsområdet*⁶. Utredaren har konstaterat att behov av forskning och utveckling ökat, både generellt och särskilt inom nya områden som en följd av uppgiften att öka den operativa förmågan.

Myndigheten delar utredarens bedömning att målet att öka den operativa förmågan ställer krav på att dagens forsknings- och utvecklingsverksamhet stärks samt att det finns behov av forskning och utveckling inom de nya områden utredaren anger. Myndigheten noterar att förslagen om ökade medelstilleddelning lämnats att hanteras i försvarsberedningen och att genomförande därmed kan komma först efter 2020. Med de ledtider som är förknippade med ny forskning och utveckling innebär detta att nyttan av genomförd forskning i form av ökad operativ ligger långt fram i tiden. Försvarsmaktens bedömning är att ny forskning och utveckling bör startas successivt och att anslaget därför bör öka stegvis med start redan i innevarande period i syfte att kunna nå föreslagna nivå 2021. Betänkandet remissbehandlas och Försvarsmakten återkommer med detaljerade synpunkter.

Inom Försvarsmakten pågår en översyn av ledning i Försvarsmakten i syfte att öka försvarsförmågan genom att skapa en robust, enkel och tydlig ledning för bättre styreffekt. Den valda lösningen ska också ge ökad förmåga till samverkan mellan Försvarsmakten och andra aktörer. Arbetet redovisas närmare i bilaga till detta underlag.

2. Organisation

Försvarsmakten intog den 1 januari 2016 sin nya organisation. Införandet fortsätter fram till och med 2018 i syfte att skapa ett kontrollerat införande med en rationell bemanning av krigsförbanden samtidigt som vakanser och eventuell flertalighet åtgärdas i en kontrollerad process. Målsättningen är fortsatt att vid utgången av inriktningsperioden ha en fullt bemannad organisation, där huvuddelen av befattningarna är bemannade med anställd personal. Parallellt pågår även arbetet med mobiliseringsreserv, förbandsreserv samt personalreserv.

Arbetet med att utveckla infrastrukturen på Gotland fortsätter i budget- och inriktningsperioden.

I budgetunderlaget för 2017 hemställde Försvarsmakten om att omlokalisera statsflygets verksamhet från Bromma till Arlanda. Befintlig infrastruktur i form av hangarer och personalutrymmen i Bromma är inte anpassade för verksamheten och arbetsmiljön för personalen. Därutöver innebär tillgänglighet kopplat till öppettider och banklassning begränsningar vid basering på Bromma kopplat mot aktuella flygplan. Sammantaget innebär detta att viss verksamhet redan idag genomförs från Arlanda med en tillfällig lösning. Då beslut ännu inte är fattat

⁵ SOU 2016:88.

⁶ SOU 2016:90.

hemställer Försvarsmakten ånyo om att genomföra denna omlokalisering. Detta medför behov av ändring i statsflygförordningen (1999:1354 §5) då den är styrd till lokalisering Bromma.

Försvarsmaktens arbete pågår för att från 1 juli 2017 inrätta Veterancentrum. Försvarsmaktens inriktning, vilken också redovisades i myndighetens delårsredovisningen för 2016, är att Veterancentrum inte kommer utgöra en egen organisationsenhet utan inordnas i befintlig organisationsstruktur. Veterancentrum kommer initialt upprättas inom ramen för förbandet FM HR-centrum. Veterancentrums uppdrag och mandat är under framtagande. Det decentraliserade arbetssättet där förband, skolor och centra har i uppgift att förbereda, informera och stödja veteraner och deras anhöriga kommer att bibehållas och förstärkas.

3. Förslag till verksamhet per verksamhetsgren i perioden 2018-2020

3.1. Verksamhetsgren 1 – Insatser

3.1.1. Planerade väpnade insatser

RSM (Afghanistan)

Försvarsmaktens deltagande i RSM under 2017 är planerat för upp till 50 personer på plats i huvudsakligen norra Afghanistan, som rådgivare på regional nivå vid OCC-R och i den afghanska 209. kåren. Sverige bidrar därutöver med stabsofficerare till det regionala högkvarteret i Mazar e-Sharif, RSM HQ i Kabul och TAAC-Air HKIA i Kabul.

MINUSMA (Mali)

Försvarsmakten planerar för en fortsatt förbandsinsats med underrättelseprofil. Styrkebidraget planeras fortsatt bestå av cirka 250 personer inklusive nationella stödresurser och stabsofficerare till FN:s stabiliseringsinsats i Mali. Insatsen kommer under hösten 2017 till maj 2018 utökas med transportresurser (Tp84) ur 73. transport- och specialflygdivisionen.

OIR Irak

Försvarsmaktens deltagande i OIR under 2017 är planerat för upp till 70 personer på plats i operationsområdet. Verksamheten omfattar utbildning och mentorering av de irakiska säkerhetsstyrkorna. Sverige bidrar därutöver med stabsofficerare till relevanta staber inom operationen såsom US CENTCOM i Tampa, CJFLCC-OIR i Bagdad och KTCC i Erbil. Både styrkebidraget och deltagande med stabsofficerare utvärderas fortlöpande varvid förändringar kan ske med korta tidsförhållanden.

3.1.2. Planerade övriga insatser

EASF (Kenya)

Försvarsmakten planerar för deltagande i *East African Standby Force* (EASF) med en person.

Kosovo

Försvarsmakten planerar för deltagande i Natos insats i Kosovo med bemanning av totalt fyra befattningar, varav tre personer i Natos KFOR HQ samt en SSR-rådgivare i *NATO Advisory and Liaison Team*.

EUTM Somalia

Försvarsmakten planerar för deltagande i EUTM Somalia med maximalt 18 årsarbetskrafter.

EUTM Mali

Försvarsmakten planerar för en prolongering av nuvarande ambitionsnivå om cirka 15 årsarbetskrafter.

EUTM RCA

Europeiska unionens utbildningsinsats i Centralafrikanska republiken (EUTM RCA) är planerad att starta under första kvartalet 2017. Det svenska bidraget till EUTM RCA omfattar cirka tio årsarbetskrafter.

SSR-insatser

Försvarsmakten planerar för SSR-insatser i Kosovo inom Nato-ram (se ovan rubrik "Kosovo") och för bilaterala SSR-projekt i Bosnien, Georgien, Serbien och Ukraina.

3.1.3. Internationella stabsbefattningar

Försvarsmakten planerar för att bemanna internationella staber i syfte att kunna bidra till koordinering av insatsverksamheten. Bemanningsbehoven varierar beroende på prioriteringar i insatsverksamheten. För närvarande uppgår volymen till ett trettiotal befattningar.

3.1.4. Insatslinjal

Ovan redovisade planering för nationella och internationella operationer medför följande insatslinjal för antalet årsarbetskrafter (åak) per år för respektive operation i perioden 2017-2020.

Tabell 1 Årsarbetskraft för väpnade insatser 2017-2020.

År	RSM	MINUSMA	OIR	Summa åak
2017	30	260 ⁷	70	360
2018	30	270 ⁸	70	370
2019	30	250	70	350
2020	30	250	70	350

⁷ Ytterligare 10 åak för insats med del ur 73. transport- och specialflygdivisionen ingående i MINUSMA.

⁸ Ytterligare 20 åak för insats med del ur 73. transport- och specialflygdivisionen ingående i MINUSMA.

Tabell 2 Årsarbetskrafter övriga insatser 2017-2020.

År	EASF	Kosovo	EUTM Somalia	EUTM Mali	EUTM RCA	Insatsrelaterade stabsbefattningar	Summa åak
2017	1	4	18	15	10	17	55
2018	1	4	18	15	10	15	53
2019	1	4	18	15	10	15	53
2020	1	4	18	15	10	15	53

3.1.5. Ekonomiska bedömningar

I nedanstående tabell redovisas bedömda särkostnader på anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt för internationella operationer i insatser 2018-2020. Försvarsmakten förutsätter att medel inom anslaget avsätts genom regeringsbeslut för respektive insats.

Tabell 3 Bedömning av ekonomi för insatser 2018-2020 (mnkr).

(mnkr, prisläge 2017)	2018	2019	2020
Väpnade insatser			
RSM	55	55	55
MINUSMA	741 ⁹	700	700
ATHENA	25	25	25
Uppföljning personal internationella operationer	20	20	20
OIR	200	200	200
Summa 1:2.1	1 041	1 000	1 000
Övriga insatser			
EASF (inkl. projekt)	4,5	4,5	4,5
Kosovo (inkl. projekt)	6,8	6,8	6,8
EUTM Somalia	22	22	22
EUTM Mali	12,5	12,5	12,5
EUTM Centralafrikanska republiken	26	26	26
Insatsnära stabsbefattningar	10	10	10
Bilaterala SSR-projekt	6	6	6
Enskilda insatser	3,5	3,5	3,5
Nato ANA Trust Fund	1	1	1
Summa 1:2.2	92,3	92,3	92,3
Summa 1:2	1 133,3	1 092,3	1 092,3

⁹ Inkluderar insats med del av 73. transport- och specialflygdivisionen.

3.2. Verksamhetsgren 2 – Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap

3.2.1. Arméförband

I perioden ökar till del arméförbandens förmåga och tillgänglighet genom övningsverksamhet och materiella åtgärder. Det är prioriterat att samordna och utveckla i brigadsystemet ingående funktioner inklusive ledning och logistik.

För att över tiden vidmakthålla operativ tillgänglighet med arméförbanden sker en fördelning av andelen kontinuerligt anställd personal så att tre manöverbataljoner har en högre andel kontinuerligt tjänstgörande än övriga arméförband.

Stridsgrupp Gotland utvecklas fortsatt som krigsförband.

Renovering av stridsvagnar och stridsfordon med tillhörande ledningssystemmateriel för de mekaniserade bataljonerna inleds. Leverans av robotsystem 98 som ersätter det korträckviddiga robotsystem 70 slutförs och anskaffning av ett nytt medelräckviddigt luftvärnssystem som ersätter robotsystem 97 i luftvärnsbataljonerna inleds.

Anskaffning av pansarvärnsvapen till de två motoriserade skyttebataljonerna och anskaffning av bataljonsartilleri till de fem mekaniserade bataljonerna påbörjas. Ytterligare anskaffning av brobandvagnar och ammunition genomförs.

3.2.2. Marinförband

I perioden ökar till del marinförbandens förmåga och tillgänglighet genom övningsverksamhet och materiella åtgärder.

Fyra ubåtar vidmakthålls. Halvtidsmodifiering av två ubåtar typ Gotland genomförs under perioden och byggnation av två ubåtar typ A26 fortsätter. I perioden levereras nytt signalspaningsfartyg.

Livstidsförlängande åtgärder på två korvetter typ Göteborg genomförs med utökad ambition för att medge tillgänglighet till mitten av 2020-talet. Dessa fartyg benämns därefter korvett typ Gävle. Ombyggnation av korvett typ Stockholm till vedettbåtar (patrullfartyg) slutförs. Dessa fartyg benämns därefter vedettbåt typ Malmö. Luftförsvarsförmågan vid korvettdivisionerna vidmakthålls i huvudsak på nuvarande nivå. Sex bevakningsbåtar genomgår ombyggnation till bojåtar.

Amfibiebataljonen fokuseras mot sjöoperativ verksamhet. Leverans av stridsbåt 90 HSM genomförs till del av förbandet. Resterande del av stridsbåtsparken vidmakthålls genom livstidsförlängning vilket medför ökad tillgänglighet.

Tungt kustrobotbatteri organiseras och vidmakthålls. Omsättning av undervattenssensorer genomförs. Torped 45 och sjöminsensystem vidmakthålls.

Förmågan att samverka med sjöoperativ helikopter utvecklas i samband med införande av flygvapnets HKP14 F.

3.2.3. Flygvapenförband

I perioden ökar till del flygvapenförbandens förmåga och tillgänglighet genom övningsverksamhet och materiella åtgärder. Åtgärderna påverkar såväl luftburna som markbaserade system och förmågor. Påbörjad utveckling av JAS 39E fortsätter liksom införandet av ny jaktrobot, Meteor, för JAS 39-systemet.

Påbörjade åtgärder för att höja nivån på skydd och drift av flygbaser under perioden fortsätter genom en kombination av operativ och stridsteknisk rörlighet kompletterat med fortifikatoriska och infrastrukturella åtgärder.

Förmågan till taktisk flygtransport vidmakthålls. Införande av HKP14 i sjöoperativ version innebär att återtagande av den sjöoperativa förmågan i helikoptersystemet inleds under inriktningsperioden. Förmåga till stridsteknisk ledning vidmakthålls genom fortsatt införande av interoperabla datalänkar (Länk 16).

Under 2017 genomförs en översyn avseende Försvarsmaktens långsiktiga behov av helikoptersystem.

3.2.4. Lednings- och underrättelseförband

I perioden ökar till del lednings- och underrättelseförbandens förmåga och tillgänglighet genom övningsverksamhet och materiella åtgärder. Det är prioriterat att samordna och utveckla i brigadsystemet ingående funktioner inklusive ledning. Ledningsplatsbataljonen och sambandsbataljonen utvecklas därför inom nuvarande organisation mot stöd för brigad samt strategisk och operativ nivå.

Tillförsel av grundläggande sambandsmedel är prioriterat. Sensorkedjan vidmakthålls samtidigt som förberedelser för omsättning genomförs. Tillgängligheten i bärarnäten (exempelvis FTN) vidmakthålls.

Den framskjutna ledningsfunktion avsedd för Gotland fortsätter utvecklas.

3.2.5. Logistikförband

I perioden ökar logistikförbandens förmåga och tillgänglighet genom övningsverksamhet och materiella åtgärder. Det är prioriterat att samordna och utveckla i brigadsystemet ingående funktioner inklusive logistik. Delar av logistikfunktionens krigsförband utvecklas därför mot att kunna stödja förband i brigadstruktur (logistikbataljoner, sjukvårdsförstärkningskompanier samt delar ur teknisk bataljon) och förband på operativ nivå (övriga logistikförband).

Logistikförbanden ökar förmågan till godshantering genom tillförsel av hanteringsutrustning. Anskaffning av reservdels- och verktygssatser ökar förmågan till förebyggande och avhjälpande underhåll vid krigsförbanden.

3.2.6. Hemvärnsförband

Hemvärnsförbanden vidmakthålls i planeringsperioden fortsatt för nationella uppgifter som skydd och bevakning av skyddsvärda militära objekt och verksamheter samt samhällsviktig civil infrastruktur.

Fyra granatkastarplutoner och bataljonsledningsförmåga till hemvärnsförbanden utvecklas fortsatt i inriktningsperioden och verksamheten för utbildningsgrupp Gotland renodlas i och med skapandet av den framskjutna ledningsfunktionen på Gotland.

Personalförsörjning av hemvärnsförbanden planeras ske genom grundutbildning samordnad med övriga delar i Försvarsmakten och genom rekrytering från övriga krigsförband när personal lämnar anställning i Försvarsmakten.

3.3. Verksamhetsgren 3 – Utveckling

Verksamheten omfattar byggande och vidmakthållande av kunskap och kompetens för Försvarsmaktens utvecklingsbehov samt utveckling av materiel fram till beslut om implementering i krigsförbanden.

Försvarsmaktens forskning syftar till att säkerställa långsiktiga kunskaps- och kompetensbehov för inriktning och förmågeutveckling inom ett antal sammanhållna områden och program. Försvarets materielverk realiserar, på Försvarsmaktens uppdrag, teknikutvecklingsprojekt i huvudsak genom upphandling från kommersiella leverantörer. Nyttiggörande sker huvudsakligen i framtida materielanskaffning eller vid utveckling av tekniska lösningar inom områden av integritetskritisk natur. Försvarsmaktens behov av materiel utgår från krav på operativ förmåga. Besluts- och planeringsunderlag för Försvarsmaktens förmågeutveckling tas fram av Försvarsmakten med stöd av övriga försvarsmyndigheter.

Studier och konceptutveckling stödjer Försvarsmaktens förmågeutveckling med koncept, idéspelkort och planeringsunderlag inför beslut i de tidiga livscykel faserna.

I perioden genomförs Försvarsmaktens forskning och utveckling enligt tidigare redovisad prioritering med fokus på forskning och teknikutveckling inom integritetskritiska områden. Verksamheten ges fortsatt i högre grad ett långsiktigt perspektiv i syfte att öka möjligheten att möta framtida hot. Behovet av kompetens inom nya områden identifieras kontinuerligt och värderas och balanseras mot befintliga områden. Under 2018 påbörjas därför begränsad forskningsverksamhet inom några av de områden som redovisats i Perspektivstudien 2016-2018 – Omvärldsanalys¹⁰ och som också föreslagits i betänkandet *Forskning och utveckling på försvarsområdet*¹¹. Exempel på sådana områden är cybersäkerhet, autonoma system och rymd. Mer omfattande forskning och utveckling inom nya områden kan startas först när medel tillförts anslaget för forskning och teknikutveckling enligt utredarens förslag.

¹⁰ Försvarsmaktens delredovisning av perspektivstudien, FM2015-13192:9, s. 34-35.

¹¹ SOU 2016:90.

3.4. Verksamhetsgren 4 – Övrig dimensionerande verksamhet

Försvarsmakten ska inom sitt verksamhetsområde kunna bedriva internationell militär test-, utbildnings- och övningsverksamhet i Sverige. Myndigheten anpassar organisation och infrastruktur mot egna behov varför verksamheten omfattar leveranser av den överkapacitet som tidvis finns vid Försvarsmaktens anläggningar för att erbjuda andra staters försvarsmakter möjlighet att utbilda och öva förband. Detta kan ge exempelvis en utjämnad beläggning på olika anläggningar, inkomster till Försvarsmakten och ökad operativ effekt vid samövning med utländska förband.

I enlighet med Försvarsmaktens arrangemangsplaner för bilaterala samarbeten med Ukraina och Georgien bedrivs verksamhet inom ramen för suveränitetsstöd. Försvarsmakten deltar även i rustningskontrollverksamhet var syfte är att fortsatt bidra till öppenhet, förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder för att uppfylla Sveriges åtaganden grundade i internationella avtal.

Försvarsmakten bedriver exportstöd och genomför exportåtaganden med full kostnadstäckning. I syfte att inte påverka den militära förmågan är det angeläget att Försvarsmaktens medverkan i huvudsak begränsas till avgörande skeden i exportansträngningarna och sker med god framförhållning.

Försvarsmakten genomför statsceremoniell verksamhet omfattande paraderande trupp och försvarsmusik vid statsbesök, mottagningar av främmande sändebud (audienser), riksmötets öppnande, händelser inom kungahuset, när regeringen i övrigt så begär samt vid officiella nationella minneshögtider (exempelvis Veterandagen). Verksamheten omfattar även högvakt med paraderande trupp och försvarsmusik vid statschefens residens inklusive bevakningsuppgifter i anslutning till Stockholms och Drottningholms slott.

3.5. Verksamhetsgren 5 – Fredsfrämjande verksamhet m.m.

Verksamheten omfattar bidrag till internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet såsom konfliktlösning, civil krishantering och förebyggande av väpnade konflikter i syfte att bland annat stärka skyddet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt samt bidra till förverkligandet av regeringens handlingsplan för implementering av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325.

Försvarsmakten ska rekrytera, utbilda, utrusta och stödja den personal riksdag och regering beslutar ställa till förfogande för internationell freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet. Detta ska kunna ske med kort varsel. För närvarande planeras för deltagande i verksamhet som bedrivs i Demokratiska republiken Kongo, gränsområdet mellan Indien och Pakistan, gränsområdet mellan Nordkorea och Sydkorea, Sydsudan och Mellanöstern. Därtill kommer kurser för militärobservatörer som en placering vid Förenta Nationernas högkvarter.

3.6. Verksamhetsgren 6 – Stöd till samhället

Under perioden förväntas samarbetet och stödet till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utvecklas.

Försvarsmakten fortsätter att, gemensamt med Säkerhetspolisen och Försvarets radioanstalt, utarbeta nationella hotbildsbedömningar inom ramen för Nationella Center för Terrorhotbedömning (NCT). Därtill bidrar Försvarsmakten med stöd till polisen med helikopterkapacitet i enlighet med regeringens beslut.

I samband med stöd till samhället kommer Försvarsmakten sträva efter att handlingsfrihet med de övnings- och skjutfält som har gällande miljötillstånd ska bibehållas i syfte att uppnå av regeringen ställda krav på förmågetillväxt i perioden till och med 2020.

Arbetet med totalförsvarets utveckling fortsätter. Försvarsmakten ska tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap öka förmågan att skapa samlade lägesbilder samt lägesanalyser som fokuserar på hot som riskerar att ge allvarliga nationella konsekvenser. Försvarsmakten ska bidra till att skapa förutsättningar för att kunna dela information med höga krav på robusthet och sekretess med andra myndigheter och aktörer.

Försvarsmakten ska stödja Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i att öka allmänhetens kunskap om den återupptagna planeringen för totalförsvaret och hur såväl samhället som den enskilda individen ska förhålla sig till detta och till olika former av påverkan från andra stater. En kommunikationsstrategi ska tas fram tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och kunskapspaket liksom centrala budskap ska förberedas till relevanta aktörer och målgrupper.

Försvarsmakten ska delta i och stödja övningar på regional och lokal nivå som innehåller delar som rör totalförsvaret. För att få ytterligare underlag för avvägningar, prioriteringar och verifiera tidigare arbeten ska Försvarsmakten tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomföra gemensamma spel och studier på såväl central som regional nivå. En gemensam studie med fokus på antagonistiska handlingar (som inte behöver innebära ett väpnat angrepp) ska genomföras.

Försvarsmakten ska med stöd av Försvarets materielverk påbörja planering för totalförsvaret tillsammans med privata företag. Detta innebär även att teckna avtal eller ta fram föreskifter där detta är nödvändigt. Erfarenheter från andra länder och organisationer bör tas till vara. Myndigheten ska även stödja länsstyrelserna i att ta fram regionala grundsyner som tar sin utgångspunkt i den grundsyn för totalförsvarensplanering¹² Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tagit fram samt övriga relevanta dokument.

¹² Sverige kommer att möta utmaningarna. Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret, FM2016-13584:3.

4. Redovisningar enligt regleringsbrev och regeringsbeslut

4.1. Frivilliga försvarsorganisationer

4.1.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 12 ”Frivilliga försvarsorganisationer” framgår:

Myndigheten ska i budgetunderlaget för 2018 analysera och redovisa det framtida behovet av ekonomiska medel till den frivilliga försvarsverksamheten, uppdelat på organisationsstöd och uppdragsersättning.

4.1.2. Redovisning

Uppdragsersättning

Samtliga frivilliga försvarsorganisationer med bemanningsansvar ska genomföra grundutbildning av frivilligpersonal för att fylla krigsförbandens behov samt bistå Försvarsmakten med efterfrågade kompetenser. Uppdraget att stödja personalförsörjning till Försvarsmaktens organisation utgör en tydlig kravbild för frivillig personal. Därför överses utbildningssystemet löpande och anpassas för att möta kravbild.

För att bland annat personalförsörja 40 hemvärnsbataljoner med frivillig personal måste minst 500 personer årligen rekryteras och utbildas. Detta kräver, förutom nyrekrytering, riktade åtgärder för att behålla redan utbildad personal i krigsförbanden. Svenska Lottakåren och Svenska brukshundklubben har fått utökat bemanningsansvar på befattningar inom ledningsförbanden och hemvärnet.

De frivilliga försvarsorganisationerna stödjer rekryteringen till Försvarsmakten samt genomför ungdomsverksamhet vilket sprider kunskap om Försvarsmakten till ungdomar. Därutöver efterfrågas instruktörer med specifik kompetens som stöd till Försvarsmaktens verksamhet.

Ungdomsverksamheten har varit under utredning under ett antal år i Försvarsmakten, bland annat avseende syfte och omfattning. Utredningen förväntas avslutas under 2017.

Försvarsmaktens behov avseende uppdragsersättning under 2018 uppgår till 104 miljoner kronor.

Organisationsstöd

Organisationsstödet ges i form av organisationsbidrag och verksamhetsbidrag. Organisationsbidraget syftar till att organisationerna ska kunna verka och existera som organisation. Organisationsbidraget ska vara en trygg bottenplatta och medför inget återrapporteringskrav. Verksamhetsbidraget baseras på de två senaste årens uppdrag och premierar organisationerna i förhållande till mängden uppdrag de har åtagit sig. Organisationer som inte har uppdrag över en miljon erhåller inget verksamhetsbidrag och har bara organisationsstödet att röra sig med. Försvarsmakten ser ett behov av att öka beloppet med cirka två procent årligen (1 miljon kro-

nor) rörande organisationsstödet som utdelas till de Frivilliga försvarsorganisationerna. Organisationerna har svårt att klara nuvarande kostnader för den administrativa basverksamheten, vilken omfattar löner och hyror för kanslierna samt kostnader för verksamhetsutveckling.

Försvarsmaktens behov avseende organisationsstöd under 2018 uppgår till 47,5 miljoner kronor varav 1,7 miljoner kronor används för bidrag till vissa militära tidskrifter och till Försvarets civila idrottsförbund.

4.2. Ökad krigsduglighet

4.2.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 20 ”Ökad krigsduglighet” framgår:

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 redovisa en planering för att inom given ekonomisk ram öka krigsdugligheten hos krigsförbanden under den försvarspolitiska inriktningsperioden, jämfört med budgetunderlaget för 2017.

4.2.2. Redovisning

Detaljer framgår av hemlig underbilaga 1.1.

./ubil 1.1

4.3. Höjd tillgänglighet JAS 39

4.3.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 22 ”Höjd tillgänglighet JAS 39” framgår:

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 redogöra för hur den operativa tillgängligheten inom JAS 39-systemet kan höjas och därmed bidra till att öka Försvarsmaktens operativa förmåga samt underlätta kommande ombeväpning till JAS 39E.

4.3.2. Redovisning

Utgående från det försvarspolitiska inriktningsbeslutet planerar Försvarsmakten för att öka den operativa förmågan och höja tillgängligheten för stridsflygsystemet, utöver vad som tidigare redovisats. För att säkerställa tillgänglighet på längre sikt planerar myndigheten för att materiel från JAS 39 A/B nyttjas för att bygga JAS 39 E. Därmed skapas förutsättningar för att bibehålla numerären JAS 39 C/D på en operativt relevant nivå intill dess att JAS 39 E blir operativ.

Fördjupad redovisning framgår av hemlig underbilaga 1.2.

./ubil 1.2

4.4. Militär grundutbildning och utbildningsvolym

4.4.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 24 ”Militär grundutbildning och utbildningsvolym” framgår:

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 analysera möjligheterna att inom given ekonomisk ram öka grundutbildningsvolymen jämfört med det förslag som framgår av betänkandet En robust personalförsörjning av det militära försvaret (SOU 2016:63).

4.4.2. Redovisning

Försvarsmakten svarade den 27 januari 2017 på remissen av betänkandet *En robust personalförsörjning av det militära försvaret*.¹³ Av Försvarsmaktens svar framgår att den nuvarande planeringen är avvägd mot en grundutbildningsvolym om 4 000 rekryter år 2020. Vid en utökning till 5 000 rekryter innebär det ökade kostnader om cirka 630 miljoner kronor (prisläge 2016). Därutöver tillkommer effekter på verksamheten avseende ett förändrat nyttjande av officerare och infrastruktur. Slutligen bedöms även en begäran om omprövning och utökning av miljötillstånd för vissa övnings- och skjutfält vara nödvändig.

Utan ekonomiska tillskott innebär fler än 4 000 rekryter som årligen påbörjar sin grundutbildning att Försvarsmaktens möjlighet att nå målen avseende operativ effekt i krigsförbanden samt nuvarande krav på tillgänglighet och beredskap äventyras. Ju mer resurser som läggs på att grundutbilda soldater och sjömän, desto mindre resurser kan allokeras till att utveckla och höja krigsdugligheten hos de i grundberedskap organiserade och bemannade krigsförbanden.

4.5. Investeringsplaner och materielframställan

4.5.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 26 ”Investeringsplaner och materielframställan” framgår:

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 lämna förslag till investeringsplaner för perioden 2017-2019 för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap. [...] Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 även redovisa en investeringsplan för perioden 2018-2020 avseende anslaget 1:4 Forskning och teknikutveckling.

Försvarsmakten ska [...] i budgetunderlaget för 2018 inkomma med en beskrivning per objektsgrupp av innehållet i investeringsplanen för vidmakthållande.

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 samlat framställa om regeringens medgivande för de planerade materielinvesteringarna för åren 2018-2020 inom anslagen 1:3 An-

¹³ Försvarsmaktens remissvar på betänkandet ”En robust personalförsörjning av det militära försvaret”, FM2016-21014:2.

skaffning av materiel och anläggningar som [...]. Redovisningen ska inkludera utförliga objektsbeskrivningar.

4.5.2. Redovisning

Fördjupad redovisning av investeringsplaner samt objektsbeskrivningar framgår av underbilagorna 1.3-1.10. ./ubil 1.3-1.10

4.6. Fördelning mellan anslag

4.6.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 28 ”Fördelning mellan anslag” framgår:

Försvarsmakten ska redovisa hur myndigheten har fördelat uppdragen mellan anslagen 1:1 ap.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar och anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar. [...] Redovisningen ska lämnas [...] i budgetunderlaget för 2018.

4.6.2. Redovisning

Fördjupad redovisning framgår av hemlig underbilaga 1.11. ./ubil 1.11

4.7. Fördelning av materiel

4.7.1. Uppgiften

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 29 ”Fördelning av materiel” framgår:

Försvarsmakten ska i budgetunderlaget för 2018 redovisa hur en fördelning av materiel har gjorts mellan krigsförbanden inklusive hemvärn och förbandsreserven. [...] En avvecklingsplan för den materiel som efter fördelning bedöms vara övertalig ska redovisas.

4.7.2. Redovisning

Försvarsmakten genomför årligen ett arbete för att befintlig materiel (inklusive bedömd tillförsel och exklusive bedömt frånfall) ska tilldelas krigsförband som underlag för krigsplacering. Detta arbete sker med två års framförhållning, det vill säga under 2016 har arbetet utförts med sikte på 2018. Resultatet fastställs sedan vid en avisering under mars månad året innan krigsplaceringen gäller. Detta innebär att avisering för en materiel som ska vara krigsplacerad 2018 sker i mars 2017.

Försvarsmakten prioriterar fördelning av materiel till krigsförbanden. Därefter följer fördelning av materiel till förbandsreserven. Organisationsbestämmande verkans- och manövermateriel, exempelvis stridsfordon, indirekta eldsystem och robotar som inte tilldelats krigsförbanden utgör grunden för förbandsreserven. Materielen grupperas i enheter som så långt det går motsvarar krigsförbandens organisatoriska enheter (kompanier och plutoner). Ytterligare information om förbandsreserven framgår av särskild redovisning (kapitel 4.9).

Övrig brukbar, och materiel som bedöms kunna göras brukbar, och inte är helt inaktuell materiel, utgör materielreserv. Kontinuerlig analys genomförs för att identifiera huruvida ytterligare materiel från materielreserven kan tilldelas krigsförband eller förbandsreserv.

I syfte att säkerställa att användbar materiel kommer verksamheten till nytta ser Försvarsmakten för närvarande inte behov av att, utöver tidigare fattade beslut, utarbeta en avvecklingsplan för ytterligare avveckling av materiel. Befintlig materiel fördelas mellan krigsförbanden, förbandsreserven och materielreserven.

4.8. Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet

4.8.1. Uppgiften

I Inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 framgår:

I budgetunderlag ska myndigheten redovisa sin bedömning av hur krigsorganisationen förväntas utvecklas. Vidtagna och planerade åtgärder med utgångspunkt i de eventuella brister och avvikelser Försvarsmakten redovisat i årsredovisningen ska redovisas.

Från och med budgetunderlaget för år 2017 ska Försvarsmakten redovisa det aktuella läget och kommande års planerade verksamhet för respektive krigsförband. [...].

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 1 ”Krigsduglighet” framgår:

Utöver den redovisning som ska lämnas enligt regeringens beslut från den 25 juni 2015 om inriktningen för Försvarsmaktens verksamhet 2016-2020 (Fö nr 7) ska Försvarsmakten i budgetunderlaget för 2018 redovisa krigsdugligheten jämfört med planeringen i budgetunderlaget för 2017.

4.8.2. Redovisning

Redovisningen framgår av de hemliga underbilagorna 1.12-1.18. Det bör observeras att redovisningen ger en bild av läget vid redovisningstillfället. Under ett verksamhetsår sker kontinuerligt utveckling som kan förändra läget i krigsförbanden.

.ubil 1.12-
1.18

4.9. Förbandsreserven

4.9.1. Uppgiften

I Inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 framgår:

I budgetunderlaget ska Försvarsmakten redovisa eventuella planerade förändringar avseende förbandsreservens sammansättning.

I regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten, punkt 25 ”Förbandsreserven” framgår:

Försvarsmakten ska påbörja upprättandet av en plan för förbandsreservens iståndsättande. Arbetet ska redovisas i budgetunderlaget för 2018 och även innehålla en redovisning av förband som ska ingå i reserven.

4.9.2. Redovisning

Försvarsmaktens redovisning framgår av hemlig underbilaga 1.19.

./ubil 1.19

4.10. Behov av personal

4.10.1. Uppgiften

I Inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 framgår:

Försvarsmakten ska redovisa krigsplacerade i krigsförbanden, i mobiliseringsreserv, i förbandsreserv och i personalreserven. Av redovisningen ska en jämförelse med behoven framgå.

4.10.2. Redovisning

Försvarsmaktens redovisning framgår av hemlig underbilaga 1.20.

./ubil 1.20

4.11. Övningsverksamhet

4.11.1. Uppgiften

I Inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 framgår:

Planerade försvarsmaktsövningar ska redovisas för inriktningsperioden 2016-2020. I budgetunderlaget ska Försvarsmakten redovisa en översiktlig planering för krigsförbandens krigsförbandsövningar under perioden. Utfall och erfarenheter från mobiliserings- och beredskapsövningar och kontroller ska redovisas liksom åtgärder som vidtagits eller föreslås vidtas med anledning av dessa erfarenheter.

4.11.2. Redovisning

Försvarsmaktens redovisning framgår av hemlig underbilaga 1.21.

./ubil 1.21

5. Förslag till finansiering

5.1. Finansiella risker och prisomräkning

Planeringen bygger på antaganden som skapar risker i genomförandet. Riskerna omfattar bland annat prisomräkningsfaktorer och försvarsprisindex inklusive valutaeffekter.

Försvarsmakten har sedan tidigare konstaterat att kompensationen för pris- och löneomräkning enligt försvarsprisindex inte täcker Försvarsmaktens faktiska kostnadsutveckling. Erfarenheter visar att framförallt kostnadsutvecklingen på materielanslagen är högre än vad försvarsprisindex kompenserat för.

Försvarets materielverk genomför i januari varje år en prisomräkning av de åtaganden, ofta med långa löptider, som kontrakterats samt en beräkning av planerade uppdrag. Prisomräkningen tar hänsyn till faktorer såsom valutakursförändring samt indexjustering. I den årliga prisomräkningen använder Försvarets materielverk de villkor som faktiskt avtalats med leverantörerna. Försvarmaktens anslagsomräkning baseras på försvarsprisindex, vilken i sin tur baseras på andra index- och valutaberoenden än de Försvarets materielverk använder. I och med denna differens uppstår en risk för att omräkningen av anslagen inte överensstämmer med prisomräkningen från Försvarets materielverk.

I budgetunderlaget för 2016 redovisade Försvarmakten att budgetpropositionens anslagsomräkning hösten 2014 för anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* och tidigare anslag 1:4 *Vidmakthållande, avveckling mm* gav en, jämfört med tidigare antaganden, negativ effekt om cirka 3,4 miljarder kronor i perioden 2016-2025. Detta tillsammans med Försvarets materielverks prisomräkning, som gav en kostnadsökning om cirka 3,6 miljarder kronor i perioden 2016-2025, innebär en urholkning av Försvarmaktens anslag om cirka 7 miljarder kronor i perioden 2016-2025.

I budgetunderlaget för 2017 redovisade Försvarmakten att budgetpropositionens anslagsomräkning hösten 2015 för anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* och tidigare anslag 1:4 *Vidmakthållande, avveckling mm* gav en, jämfört med tidigare antaganden, positiv effekt om cirka 3 miljarder kronor i perioden 2016-2028 men att den behöver jämföras med Försvarets materielverks prisomräkning i perioden 2016-2028 som medförde kostnadsökningar om cirka 6 miljarder kronor. Summerat gav detta ett underskott om cirka 3 miljarder kronor över perioden 2016-2028.

I samband med årets planering ser Försvarmakten att skillnaden mellan budgetpropositionens anslagsomräkning hösten 2016 jämfört med myndighetens egna antaganden i stort överensstämmer i perioden 2017-2029. Motsvarande gäller även Försvarets materielverks prisomräkning. Sammantaget innebär detta dock fortsatt att Försvarmaktens anslag sedan underlaget till den försvarspolitiska inriktningsperioden i december 2014 urholkats med minst 9 miljarder kronor i perioden 2016 till 2029. Av denna summa återfinns drygt 5 miljarder kronor i perioden 2016-2020.

Ökad tillförsel av krigsmateriel i kombination med ökad ambition och komplexitet i övningsverksamheten leder, tillsammans med prisökningar, successivt till ökade kostnader för vidmakthållande och löpande materielunderhåll.

Jämfört med Försvarmaktens budgetunderlag för 2017 ökar kostnaderna för materielunderhåll med över 200 mnkr årligen på anslag 1:1 ap.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* utan att ambitionsnivån har förändrats. Dessa kostnadsökningar beror exempelvis på nytt underhållsavtal med Saab Kockums AB och Försvarets materielverks verkstäder (cirka 25 miljoner kronor per år) samt underhållsavtal inom flygområdet (cirka 170 miljoner kronor per år).

För att kunna leverera den krigsduglighet som tidigare redovisats till och med 2020 har Försvarmakten därutöver behövt öka ambitionen inom vissa områden jämfört med tidigare budgetunderlag. Exempel på sådana områden inom anslag 1:1 ap.1 *Förbandsverksamhet och be-*

redskap är ökat antal stridsfordon i bruk, ökade underhållskostnader för äldre lastbilar till följd av att fler nyttjas i verksamheten, ökad ambition i utbildning vid mekaniserade bataljoner samt ökat gångtidsuttag för fartyg. Jämfört med budgetunderlaget för 2016 omfattar dessa ambitionsökningar ökade kostnader om cirka 230 miljoner kronor årligen.

Liknade kostnadsökningar omfattar även vidmakthållandeåtgärder inom anslag 1:1 ap.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*. Försvarsmaktens nuvarande planering innefattar kostnadsökningar för vidmakthållande på över 130 miljoner kronor årligen utan att ambitionen har förändrats. I denna summa ingår exempelvis ökade vidmakthållandekostnader för helikoptersystem och strategiska nät. Även inom vidmakthållandet finns kostnadsförändringar som hänförs till att Försvarsmakten behövt förändra ambitionen, exempelvis avseende logistik- och IT-system.

Sammanfattningsvis medför dessa kostnadsökningar på över 330 miljoner kronor årligen, trots att myndighetens ambition inte förändrats, att Försvarsmakten behöver ta bort, reducera eller förskjuta tidigare planerade åtgärder. Detta påverkar utvecklingen av krigsförbanden negativt.

Försvarsmaktens underlag till den försvarspolitiska inriktningspropositionen som lämnades den 16 december 2014 omfattade, i enlighet med styrningarna till myndigheten, en avdelad reserv. Försvarsmaktens reserv för prisförändringar uppgick till knappt 2 miljarder kronor i perioden 2016-2020. I syfte att hantera de effekter som anslagsomräkningar och prisomräkningar inneburit enligt ovan har Försvarsmakten använt myndighetens reserv för prisförändringar. Denna åtgärd räcker dock inte. Effekterna är att delar av planerad verksamhet behöver förändras eller förskjutas.

Reduceringar av övningsverksamhet för att pressa tillbaka kostnaderna för materielunderhållet är möjligt men kontraproduktivt relativt myndighetens uppdrag. Temporära transfereringar mellan anslag kan tillfälligt reducera problembilden men inte långsiktigt lösa grundproblemet som utgår från en strukturell obalans som beror på ovan beskrivna ökade kostnader och som till fullo inte kunnat förutses.

5.2. Överväganden kring anslagsfördelning

Försvarsmakten föreslår att försvarsunderrättelseförmågan från och med 2018 och framåt förstärks i enlighet med myndighetens budgetunderlag för 2017 genom att anslag 1:1 ap.4 *Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten* följer de ramar som framgår nedan. Förstärkningen medger utökad förmåga inom ett antal områden.

5.3. Förslag till anslagsfördelning

Tabellen visar Försvarsmaktens förslag till fördelning per anslag av anvisade ramar enligt budgetproposition 2017 och regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Försvarsmakten.

Tabell 4 Förslag till fördelning per anslag.

Anslag (mnkr, prisläge 2017, 2016 i prisläge 2016)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	25 419	25 788	26 128	26 107	26 946
1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	-	5 933	5 835	5 884	5 917
1:1.4 MUST	773	812	813	817	820
Summa anslag 1:1	26 192	32 533	32 776	32 808	33 683
1:2.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	942	1 033	1 033	1 033	1 033
1:2.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt	54	100	100	100	100
Summa anslag 1:2	996	1 133	1 133	1 133	1 133
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	9 298	10 369	10 520	11 814	11 929
Summa anslag 1:3	9 298	10 369	10 520	11 814	11 929
1:4 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	9 600	-	-	-	-
Summa anslag 1:4	9 600	-	-	-	-
1:4 Forskning och utveckling	600	587	592	592	592
Summa anslag 1:4	600	587	592	592	592
Fredsfrämjande verksamhet	48	65	65	65	65
Summa UD 1:2.1	48	65	65	65	65
Summa totalt	44 033	44 687	45 086	46 412	47 402

5.4. Låneram för anläggningstillgångar

Tabell 5 Låneram - utfall, prognos och plan åren 2016-2020.

Lånebehov (mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan	2021 Plan
Ingående lån	2 906	2 327	2 189	2 430	3 431	4 167
Nyupplåning	256	559	908	1 797	1 553	448
Amortering	835	696	667	795	817	710
Kvarstående lån	2 327	2 189	2 430	3 431	4 167	3 906
Beslutad/föreslagen låneram	3 150	2 500	2 500	3 600	4 300	4 200
Utfall/beräknad ränteutgift	-13	6	6	15	28	40
Ränteantagande % för nyupplåning	-0,50 %	0,25 %	0,25 %	0,50 %	0,75 %	1,00 %
Finansiering: anslagspost 1:1.1	822	702	673	810	845	750

5.5. Avgifter och andra inkomster

5.5.1. Avgiftsinkomster enligt 4 § avgiftsförordningen

Tabell 6 Avgiftsinkomster enligt 4 § avgiftsförordningen.

(mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
Totalt § 4 avgifter	320	300	300	300	300

5.5.2. Övriga avgiftsinkomster som disponeras av Försvarsmakten och som redovisas mot anslag

Tabell 7 Övriga avgiftsinkomster.

(mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
Utbildnings- och övningsintäkter i och utom Sverige	388	384	384	384	384
ITÖ (Internationella militär test-, utbildning och övningsverksamhet)	3	7	7	7	7
FSV	191				
Hysesintäkter avseende elev- och befälshotell	1	1	1	1	1
Försäljning, reservmateriel resmat	42	41	41	41	41
Försäljning, drivmedel	32	24	24	24	24
Flygtransporter	7	3	3	3	3
Övrig transportverksamhet	7	2	2	2	2
Statsflyget	9	10	10	10	10
Extern verkstadsverksamhet vid Försvarsmaktens verksamhetsställen	170	266	247	248	248
Intäkter i samband med utlandsstyrkans drift i camp-verksamhet	43	0	0	0	0
Intäkter med anledning av verksamhet enligt stödförordning	3	0	0	0	0
Intäkter av mindre ekonomisk omfattning	8	15	15	15	15
Tidskrifter och andra publikationer	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Konferenser och kurser	31	36	36	36	36
Rådgivning och annan liknande service	130	81	80	81	81
Lokaler	67	131	131	131	131
Utrustning	168	0	0	0	0
Offentlig inköps- och resurssamordning	91	85	85	85	85
Tjänsteexport	158	0	0	0	0
Summa	1 549	1 086	1 066	1 068	1 068

5.5.3. Övriga inkomster som disponeras av Försvarsmakten och som redovisas mot anslag

Tabell 8 Övriga inkomster.

(mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
Royalties, viten m.m.	731	30	30	30	30
Bidrag	5	4	4	4	4
Övertalig materiel	10	20	20	20	20
Finansiella intäkter	18	16	16	16	16
Summa	764	70	70	70	70

5.5.4. Intäkter som redovisas mot inkomsttitel

Tabell 9 Intäkter som redovisas mot inkomsttitel.

(mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
Återbetalning FN	52	100	109	105	105

5.5.5. Belastande avgifter i offentligrättslig verksamhet som Försvarsmakten disponerar

Tabell 10 Belastande avgifter i offentligrättslig verksamhet som Försvarsmakten disponerar.

(mnkr)	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Plan	2019 Plan	2020 Plan
	23	15	15	15	15

5.6. Räntekontokredit, anslagskredit och anslagssparande

Räntekontokrediterna för Försvarsmakten är 1 200 miljoner kronor enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Försvarsmakten. Givet nuvarande anslagsstruktur är Försvarsmaktens bedömning att 1 200 miljoner kronor gäller även för åren 2018-2020.

Försvarsmakten föreslår att anslagskrediterna samt anslagssparandet för 2018 för anslaget 1:1 ap.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* ska vara 10 procent. Därutöver föreslår Försvarsmakten att en anslagskredit samt anslagssparande ska vara 10 procent på anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Detta ökar möjligheterna till högre rationalitet och kostnadseffektivitet då större och tekniskt komplicerade materielinvesteringar med tillhörande vidmakthållandeåtgärder alltid omfattar flera år.

Försvarsmaktens planering förutsätter att anslagssparande får tillgodoräknas.

5.7. Bemyndiganderamar

Försvarsmaktens redovisning framgår av underbilaga 1.22 samt hemlig underbilaga 1.23.

./ubil 1.22-
1.23